

KIẾN NGHỊ ĐỐI VỚI CÁC
CƠ QUAN QUẢN LÝ NHÀ
NƯỚC TRONG VIỆC

THỨC ĐẨY SỰ PHÁT TRIỂN CỦA THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN VIỆT NAM

Thị trường chứng khoán (TTCK) cũng như các loại thị trường khác, nó hình thành, tồn tại và phát triển tự nhiên theo nhu cầu của hoạt động kinh tế. Đặc điểm của TTCK là thị trường giao dịch hàng hoá vô hình. Do đó, đòi hỏi phải có sự giám sát của các cơ quan nhà nước bằng các văn bản pháp luật.

NGUYỄN THỊ MINH HẰNG

1. Hoàn thiện khung pháp lý:

Hoàn thiện khung pháp lý cho việc tổ chức và hoạt động của các công ty chứng khoán là để đảm bảo khắc phục những khiếm khuyết nảy sinh từ thực tế, đồng thời phải tạo tiến độ, những điều kiện cần thiết để hướng các hành vi, chủ thể đi đúng hướng và đúng khuôn khổ của pháp luật, mặt khác phải dung hoà tính hấp dẫn về kinh tế, an toàn về pháp lý. Có như vậy mới thúc đẩy được hoạt động kinh doanh của các công ty chứng khoán. Mặt dù Luật chứng khoán đã được ban hành nhưng các văn bản hướng dẫn thực hiện cần được nhanh chóng xây dựng cho phù hợp với các bộ luật đã ban hành như : Luật doanh nghiệp, Luật dân sự...

Cần phải có các văn bản pháp lý quy định một cách cụ thể và chi tiết hơn nữa về việc xử lý các vi phạm pháp luật như: giao dịch nội gián, đầu cơ... nhằm bảo vệ lợi ích của các nhà đầu tư, đưa ra các quy tắc khuyến khích sự điều tiết của thị trường tránh sự can thiệp hành chính của các cấp quản lý vào hoạt động của thị trường.

Đồng thời, cần mở cửa hơn nữa cho người nước ngoài vào đầu tư tại Việt Nam bởi các quy định hiện tại của Việt Nam về sự tham gia của bên nước ngoài là đi ngược với xu thế hiện nay của các nước đã phát triển và các nước đang nổi. Tại các thị trường này, sự có mặt của nhà đầu tư nước ngoài là hết sức quan trọng, sẽ mang lại sự chuyển giao kỹ năng quốc tế và các sản phẩm sáng tạo mới vào thị trường chứng khoán Việt Nam. Cụ thể trước hết cần cho phép nhà đầu tư nước ngoài thành lập hay tham gia vào các công ty liên doanh kinh doanh chứng khoán.

Bộ Tài chính sớm trình Chính phủ ban hành Nghị định tổ chức và hoạt động của các tổ chức định mức tín nhiệm (CRA) nhằm hỗ trợ thị trường trái phiếu phát triển.

Ủy ban chứng khoán nhà nước (UBCKNN) tiếp tục thực hiện kế hoạch phát triển TTCK 2006-2010, tập trung chỉ đạo thực hiện lộ trình tái cơ cấu thể chế đúng tiến độ (SGDCK; TGDCK; Trung tâm lưu ký chứng khoán (TTLKCK); thực hiện hội nhập với các TTCK khu vực (niêm yết chéo).

UBCKNN phối hợp với Bộ Tài chính trong việc ban hành các quy định về giao

dịch kỳ hạn (Repo), cho vay cầm cố chứng khoán, vay đầu tư chứng khoán của các NHTM.

2. Tăng cường hơn nữa việc áp dụng các biện pháp ưu đãi về thuế cho các công ty chứng khoán:

Chính phủ đã cung cấp nhiều ưu đãi thuế cho các công ty chứng khoán, bởi các công ty này mới được tổ chức và cần được khuyến khích xây dựng và phát triển năng lực của mình.

Hoàn thiện chính sách về thuế đối với TTCK: thuế thu nhập đối với các công ty chứng khoán, công ty quản lý quỹ, nhà đầu tư tổ chức, nhà đầu tư cá nhân.

3. Thúc đẩy tiến trình cổ phần hoá các doanh nghiệp Nhà nước:

Một trong những hạn chế trong hoạt động kinh doanh của các công ty chứng khoán là do TTCK Việt Nam còn thiếu hàng hoá, khiến cho nhà đầu tư có quá ít cơ hội đầu tư để lựa chọn. Vấn đề đảm bảo trên TTCK có một lượng chứng khoán lưu hành đủ lớn về số lượng và đảm bảo về mặt chất lượng là một đòi hỏi bức thiết. Do đó, các cơ quan quản lý vĩ mô của nhà nước cần phải tạo các cơ chế thuận lợi để các doanh nghiệp có thể thấy được lợi ích của việc niêm yết trên thị trường, đẩy mạnh quá trình tạo hàng hoá cho TTCK thông qua việc thúc đẩy tiến trình cổ phần hoá doanh nghiệp nhà nước. Để thực hiện được, cần phải thực hiện các giải pháp cụ thể tháo gỡ những vướng mắc trong quá trình cổ phần hoá. Trước hết, cần phải triển khai mạnh mẽ việc sắp xếp cải tổ lại các doanh nghiệp nhà nước tạo động lực thúc đẩy tăng

trường kinh tế: với các doanh nghiệp nhà nước hoạt động không có hiệu quả sau khi đã tiến hành cơ cấu lại, tài sản của doanh nghiệp sẽ chuyển sang cho công ty quản lý và khai thác tài sản quản lý, với các doanh nghiệp quy mô nhỏ vốn nhà nước dưới 5 tỷ đồng thì bán cho các nhà đầu tư trong và ngoài nước, với các doanh nghiệp nhà nước có tiềm năng phát triển thì khuyến khích phát hành cổ phiếu ra công chúng để niêm yết trên TTCK. Thứ nữa, Chính phủ cần tạo một cơ chế động lực để khuyến khích các doanh nghiệp tự nguyện thực hiện cổ phần hoá: cho phép các doanh nghiệp nhà nước cổ phần hoá được áp dụng chế độ khấu hao nhanh, các doanh nghiệp cổ phần hoá thực hiện niêm yết sau một năm chuyển đổi sở hữu được miễn thuế thu nhập doanh nghiệp trong vòng ba năm nữa, ưu tiên sử dụng các nguồn tài trợ hỗ trợ kỹ thuật của nước ngoài... Ngoài ra, cần tuyên truyền cho các doanh nghiệp thấy được lợi ích của công ty niêm yết, được hưởng những ưu đãi khi niêm yết, giảm được chi phí quảng cáo mà công chúng vẫn biết được về công ty thông qua các phương tiện truyền thông đại chúng, khả năng huy động vốn của các công ty cũng tăng lên, việc phát hành chứng khoán rộng rãi ra công chúng sẽ phân chia rủi ro và quyền lợi một cách công bằng cho cổ đông.

4. Ổn định và phát triển thị trường thứ cấp:

Trong thời gian qua, hoạt động quản lý điều hành thị trường của các cơ quan quản lý còn nhiều hạn chế, đã làm giảm niềm tin của các nhà đầu tư vào thị trường. Chính phủ cần ổn định lại thị trường, cụ thể là:

- Quy định lưu ký tập trung các loại chứng khoán được phát hành và giao dịch trên thị trường, kể cả chứng khoán niêm yết và chứng khoán không niêm yết. Nhờ đó, mà TTCK tập trung hoạt động ổn định hơn, không bị ảnh hưởng bởi những giao dịch trên thị trường ngoài TTGDCK, các công ty niêm yết sẽ tránh được hiện tượng bị thao túng.

- Khuyến khích thành lập các công ty quản lý quỹ, quỹ đầu tư chứng khoán, công ty định mức tín nhiệm. Thực tế ở các nước có TTCK phát triển cho thấy sự tham gia của các nhà đầu tư phụ thuộc rất lớn vào tình hình phát triển của các tổ

chức này.

- Đa dạng hoá các loại hình chứng khoán. Hiện nay, trên TTCK Việt Nam, hàng hoá còn đơn điệu, làm giảm khả năng lựa chọn các công cụ tài chính của các nhà đầu tư. Chính phủ cần phát hành nhiều loại hình trái phiếu với thời hạn khác nhau, lãi suất thay đổi để bảo vệ lợi ích của các nhà đầu tư. Đối với các công ty, nên phát hành thêm các loại hình trái phiếu như: trái phiếu chuyển đổi...

- Khuyến khích các nhà đầu tư nước ngoài tham gia TTCK Việt Nam.

5. Cần tạo điều kiện cho giao dịch trên mạng

Giao dịch trên mạng (giao dịch trực tuyến) tạo ra các thay đổi mạnh mẽ tại hầu hết các hoạt động chứng khoán trên thế giới: Thông qua giao dịch trực tuyến, các nhà đầu tư cá nhân có thể tiếp cận nhanh chóng và dễ dàng các thông tin tài chính như tin tức, báo cáo nghiên cứu và dữ liệu thị trường. Dịch vụ và các công cụ cung cấp bởi các nhà môi giới trực tuyến tạo điều kiện cho người tham gia thị trường phân tích thông tin một cách chính xác. Những thay đổi này tạo điều kiện cho nhà đầu tư tham gia trực tiếp hơn vào TTCK.

Những tiến bộ nhanh chóng của công nghệ thông tin đã đóng góp lớn cho sự tăng trưởng của giao dịch trực tuyến, và tác động đến TTCK ở những khía cạnh khác nhau. Thứ nhất, tăng giao dịch trực tuyến đã dẫn đến tăng khối lượng giao dịch và biến động giá cả. Thứ hai, việc tiếp cận các thông tin tài chính dễ dàng hơn của các nhà đầu tư cá nhân làm cho thị trường trở nên năng động hơn, nó sẽ tạo ra nhiều nhà giao dịch theo ngày (day trader). Thứ ba, khoảng cách thông tin giữa các nhà đầu tư tổ chức và cá nhân được thu hẹp đáng kể, tăng cường vị trí của các nhà đầu tư cá nhân. Thứ tư, giao dịch trực tuyến dẫn đến sự cạnh tranh khốc liệt hơn giữa các công ty chứng khoán, từ đó buộc các công ty chứng khoán phải nỗ lực hơn trong việc cung ứng các dịch vụ tốt hơn cho khách hàng. Đây cũng là cơ hội để các công ty chứng khoán có thể thúc đẩy các hoạt động kinh doanh của mình.

Các cơ quan quản lý cần rà soát lại các quy định hiện hành để cho phép giao dịch trực tuyến và khuyến khích nó phát

triển. Bên cạnh đó, các công ty chứng khoán cũng cần được cho phép phát triển cơ sở hạ tầng của mình.

6. Phổ biến kiến thức và tạo niềm tin cho công chúng đầu tư

Việc tăng hàng hoá cho TTCK phải được tiến hành đồng thời với việc tăng cấu về hàng hoá. Lĩnh vực chứng khoán còn quá mới mẻ với số đông người dân Việt Nam mặc dù số người biết về chứng khoán chiếm tỷ lệ tương đối lớn nhưng sự hiểu biết này còn thiếu căn bản. Do đó, việc phổ biến kiến thức và tạo niềm tin cho công chúng đầu tư là nhiệm vụ không thể thiếu được trong sự phát triển của TTCK Việt Nam. Cần tăng cường hoạt động đào tạo và bồi dưỡng nghiệp vụ cũng như công tác tuyên truyền phổ cập rộng rãi kiến thức về TTCK.

Để đảm bảo cho TTCK hoạt động ổn định và phát triển, vấn đề xây dựng và củng cố niềm tin cho công chúng đầu tư cũng rất quan trọng.

- Cần quy định chặt chẽ việc quản lý tài sản đối với các công ty chứng khoán, các công ty chứng khoán cần quản lý tách biệt tài sản của công ty với tài sản của khách hàng.

- Cần thành lập một tổ chức chuyên đánh giá mức tín nhiệm của các công ty. Việc thành lập tổ chức này là hết sức cần thiết, ở tất cả các TTCK phát triển đều có tổ chức này. Ở Việt Nam, trong giai đoạn đầu nên thành lập một tổ chức thuộc nhà nước chuyên nghiên cứu và đánh giá mức tín nhiệm của các công ty. Tổ chức này sẽ giúp công chúng có đầy đủ các thông tin về công ty hơn. Nhờ vậy, công chúng sẽ có sự lựa chọn và có thể ra các quyết định chính xác hơn.

- Xây dựng hệ thống công bố thông tin một cách công khai, chính xác, kịp thời và có hiệu quả. Trong điều kiện hiện nay, tâm lý e ngại phải công khai hoá thông tin đang tồn tại ở hầu hết các doanh nghiệp, kể cả các công ty có đủ điều kiện niêm yết. Đây thực sự là một rào cản vì một nguyên tắc cơ bản của TTCK là tính công khai. Để công chúng đầu tư có thể tin tưởng vào các doanh nghiệp, cần phải tạo cho doanh nghiệp Việt Nam thói quen công khai hoá tình hình tài chính, đặc biệt là các công ty niêm yết để đảm bảo quyền lợi hợp pháp của các nhà đầu tư ■